



## **Plan angažmana zainteresiranih strana (Stakeholder Engagement Plan (SEP))**

Hidroelektrana Ombla, Dubrovnik, Hrvatska

Svibanj 2011

## SADRŽAJ

1.0	UVOD .....	3
1.1	<i>Pozadina.....</i>	<i>3</i>
1.2	<i>Sažetak predloženog projekta .....</i>	<i>3</i>
1.3	<i>Pregled Hrvatske Elektroprivrede d.d. (HEP) .....</i>	<i>4</i>
1.4	<i>Ciljevi i plan angažmana zainteresiranih strana (SEP) .....</i>	<i>4</i>
2.0	ZAKONSKI OKVIR.....	6
2.1	<i>Hrvatski zahtjevi za angažman zainteresiranih strana / javne konzultacije .....</i>	<i>6</i>
2.2	<i>EBRD zahtjevi za angažman zainteresiranih strana i javne konzultacije .....</i>	<i>7</i>
3.0	SAŽETAK PRETHODNIH ANGAŽMANA ZAINTERESIRANIH STRANA .....	8
3.1	<i>Javni uvid i konzultacije tijekom procesa EIA.....</i>	<i>8</i>
3.2	<i>Javni uvid i konzultacije tijekom usvajanja Glavnog plana Dubrovnika .....</i>	<i>8</i>
3.3	<i>Ostale konzultacije.....</i>	<i>8</i>
4.0	IDENTIFIKACIJA ZAINTERESIRANIH STRANA I METODE KOMUNIKACIJE ..	9
5.0	OBJAVLJANJE INFORMACIJA I PROGRAM ANGAŽMANA ZAINTERESIRANIH STRANA.....	13
	<i>Objavljanje informacija o projektu.....</i>	<i>13</i>
5.3	<i>Program angažmana zainteresiranih strana .....</i>	<i>14</i>
6.0	VREMENSKI SLIJED .....	15
7.0	JAVNI ŽALBENI MEHANIZAM.....	17
8.0	ULOGE I ODGOVORNOSTI .....	18

## POPIS PRILOGA

Prilog A      Primjer formulara za komentare i pritužbe

## 1.0 UVOD

### 1.1 Pozadina

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) razmatra osigurati financiranje Hrvatskoj elektroprivredi d.d (HEP), nacionalnoj energetskej tvrtka Hrvatske, za izgradnju Hidroelektrane Ombla, snage 68 MW, u zaljevu Rijeke Dubrovačke, pokraj Dubrovnika u Hrvatskoj. (Slika 1 i 2).

Projekt izgradnje HE Ombla klasificiran je od strane EBRD kao projekt kategorije A, što zahtijeva procjenu socijalnog utjecaja i utjecaja na okoliš, koji će zadovoljavati Hrvatsku legislativu i najbolju međunarodnu praksu, definiranu standardima EU i EBRD. 1999 HEP je pripremio Studiju utjecaja na okoliš (EIA), koja je zadovoljavala Hrvatske standarde u vrijeme izrade. EIA je dana na javni uvid i zadovoljeni su svi primjenjivi nacionalni zahtjevi za javnu konzultaciju za vrijeme procesa usvajanja EIA za projekt HE Ombla. EIA je konačno odobrena od strane lokalne vlasti. Dodatno, HEP je zatražio studiju tehničke izvodljivosti koju je izradila hrvatska tvrtka Elektroprojekt. Na temelju rezultata studije izvodljivosti, HEP je dobio načelnu građevinsku dozvolu.

Da bi se zadovoljili EU i EBRD standardi, EIA će biti recenzirana prema zahtjevima i standardima EU EIA direktive i EBRD Okolišne i socijalne politike, 2008 i razvit će se konsolidirani Okolišni i socijalni akcijski plan (ESAP) da se zadovolje zahtjevi i standardi izvedbe iz EBRD Politike. Dodatno, pripremit će se netehnički sažetak (NTS) za projekt HE Ombla, koji će ukazati na potencijalne utjecaje na okoliš i socijalne utjecaje, kao i na mjere sanacije, koje će spriječiti, smanjiti ili minimalizirati utjecaje na okoliš, rad, zdravlje u zajednici, sigurnost i socijalne utjecaje, a bit će grupirani za fazu gradnje i pogona predloženog projekta. NTS će također sažeti angažman zainteresiranih strana, raseljenje i kompenzaciju i ESAP pripremljen za ne-tehničku publiku.

Da bi se zadovoljili EBRD zahtjevi za angažman zainteresiranih strana i javne konzultacije i uvid (EBRD Performance Requirement PR10), proces angažiranja zainteresiranih strana i javnosti, uz izradu Plana angažmana zainteresiranih strana (SEP), također će se direktno primijeniti na ovaj projekt. Ti detalji izneseni su u ovom dokumentu - SEP.

### 1.2 Sažetak predloženog projekta

Shema HE obuhvaća 140 m visoku podzemnu branu i pripadajuću elektranu povezanu s prirodnim podzemnim rezervoarom vode. Prirodni rezervoar puni se padalinama iz sliva Omble. Rezervoar se trenutno prazni na izvoru Omble i stvara rijeku Omblu, koja utječe u Rijeku Dubrovačku, a ona u Jadransko more. HE će biti smještena uzvodno od izvora Omble i uglavnom će raditi kao riječna elektrana bez promjene riječnog toka. Predviđeno vrijeme izgradnje projekta je pet godina.

Očekuje se da će rad HE Ombla poboljšati opskrbu električnom energijom i vodom u Dubrovniku, s povećanim zahtjevima koji su potrebni naročito u ljetnim mjesecima, kad je turizam na Jadranskoj obali na vrhuncu. Trenutno se voda iz izvora Omble koristi za vodoopskrbu Dubrovnika. Navodno se povremeno javljaju problemi s kvalitetom vode za piće, koji se uglavnom događaju u proljeće i jesen, kada se javlja povećano prisustvo sedimenata u vodi. Uz to, u srednje do dugoročnoj perspektivi, grad Dubrovnik očekuje razvoj turizma koji će zahtijevati dodatne količine pitke vode. Zbog toga se očekuje da će

mjere usmjerene na poboljšanje vodoopskrbe, koje će biti provedene u sklopu projekta, utrostručiti kapacitet vodoopskrbe (sa sadašnjih 500 l/s na 1500 l/s) i poboljšati kvalitetu vode.

### 1.3 Pregled Hrvatske Elektroprivrede d.d. (HEP)

HEP grupa je državna energetska kompanija koja se prvenstveno bavi proizvodnjom prijenosom i distribucijom električne energije, kao i grijanjem i distribucijom plina. HEP grupa ima oko 4000 MW instaliranih kapaciteta za proizvodnju električne energije, 974 MW kapaciteta proizvodnje toplinske energije, što se dobiva iz 25 hidroelektrana i 8 termoelektrana na mazut, prirodni plin ili ugljen. Za prijenos i distribuciju postoje 24000 trafostanica i 128000 km električnih vodova.

### 1.4 Ciljevi i plan angažmana zainteresiranih strana (SEP)

Ovaj plan angažmana zainteresiranih strana razvijen je u cilju objašnjavanja kako će HEP komunicirati s ljudima i institucijama koji bi mogli biti pod utjecajem projekta ili zainteresirani za projekt HE Ombla, u različitim stupnjevima pripreme i provedbe projekta. Plan uključuje žalbeni mehanizam za zainteresirane strane u cilju ukazivanja HEP-u na zabrinutost vezanu uz projekt.

Slika 1. Geografski položaj HE Ombla, Hrvatska



Slika 2. Predložena lokacija HE Ombla, blizu mjesta Komolac, Croatia



## 2.0 ZAKONSKI OKVIR

### 2.1 Hrvatski zahtjevi za angažman zainteresiranih strana / javne konzultacije

#### *Hrvatski zakon o zaštiti okoliša (EIA zakon)*

Prema odredbama Hrvatskog zakona o zaštiti okoliša, studija utjecaja na okoliš mora biti dana na javni uvid u trajanju od najmanje 15 dana, uz objavu o javnom uvidu u dnevnim novinama i službenom glasniku grada Dubrovnika, najmanje 8 dana unaprijed. Sve zainteresirane strane imaju priliku podnijeti pisani komentar, prijedlog ili prigovor. Jednom kada su zadovoljeni svi relevantni uvjeti, konačni EIA dokument, koji sadrži sve komentare/zabrinutosti/povratne informacije podnesene i na odgovarajući način odgovorene i riješene u procesu konzultacija, daje se na uvid lokalnim vlastima na odobravanje. Čim je EIA dokument odobren od strane državnog nadležnog tijela, projektantu se izdaje okolišna dozvola.

#### *Aarhus konvencija*

2007. g. Hrvatska je ratificirala Aarhus konvenciju o pristupu informacijama, javnom sudjelovanju u odlučivanju i pravednom pristupu u pitanjima okoliša (UNECE). Konvencija je osmišljena za poboljšavanje načina na koji se obični ljudi mogu angažirati u procesima po pitanjima okoliša zajedno s vlasti i donosiocima odluka. Stoga građani Hrvatske imaju pravo na informacije o svim pitanjima vezanim uz okoliš koja se odnose na projekt, a odgovornost leži na javnim vlastima, lokalnim vlastima i državnim uredima vezano uz objavu takvih informacija o okolišu. To je uvršteno u novom Zakonu o zaštiti okoliša (NN 110/07), koji trenutno vrijedi u Hrvatskoj. Dodatno, pošto je HEP državna tvrtka, njihova djelatnost potpada pod Zakon o slobodi informacija (NN 172/03, 144/10). Ovaj zakon regulira pravo građana na pristup informacijama koje posjeduju, koriste ili kontroliraju javne vlasti, postavlja principe i izuzetke od tih prava, kao i procedure za njihovo ostvarenje i zaštitu.

#### *Hrvatski Zakon o prostornom planiranju*

Planovi za gradnju HE Ombla uključeni su u prostorni plan grada Dubrovnika, usvojen 2005. U skladu sa Zakonom o prostornom planiranju (NN 30/94, 68/98, 32/02 i 100/04) važećim u to vrijeme, prostorni plan grada Dubrovnika morao je biti dan na javni uvid, u skladu s propisima o javnim konzultacijama u procesu donošenja prostornog plana (NN 101/98). Slično kao i kod EIA procedure, propisi određuju da prostorni plan mora biti na uvidu za javnost 30 dana, s informacijama o uvidu objavljenim u dnevnim novinama najmanje 8 dana unaprijed. Sve zainteresirane strane morale su imati priliku podnijeti pisane komentare, prijedloge i primjedbe, a za one koji nisu prihvaćeni moralo se dati pismeno obrazloženje.

#### *Ostali lokalni zahtjevi i dozvole*

U procesu izdavanja načelne građevinske dozvole za projekt HE Ombla, reguliranom Zakonom o gradnji (NN 175/03 i 100/04), važećim u to vrijeme, HEP je imao obvezu dati idejni projekt na uvid relevantnim upravama, koje procjenjuju usklađenost s lokalnim pravnim zahtjevima.

Ugovor između vlada Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o definiranju uvjeta za upravljanje vodama, potpisan 1996 i Odluka komisije za upravljanje vodama republike Hrvatske i BiH, prihvaćena 2000. godine, definiraju međusobne obveze obje države u vezi s

pitanjima upravljanja vodama u zajedničkom interesu (kao što je slučaj s rijekom Omblom i njenim slivom, koji se većim dijelom prostire teritorijem BiH - područje Trebinja).

Po završetku gradnje HE Ombla, HEP planira započeti razgovore s gradom Dubrovnikom i Dubrovačko-Neretvanskom županijom o poduzimanju mjera za obnovu kapelice Marijina navještenja locirane u Komolcu, u neposrednoj blizini izvora Omble. Ova kapelica službeno je registrirana kao zaštićena kulturna baština. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturne imovine (NN 69/99, 151/03, 157/03) definira proces obnove i konzerviranja kulturne imovine. Nužna je suradnja s Konzervatorskim odjelom ministarstva kulture u Dubrovniku i ishođenje dozvole.

## 2.2 EBRD zahtjevi za angažman zainteresiranih strana i javne konzultacije

Obzirom da bi EBRD mogla biti uključena u gradnju HE Ombla, projekt mora zadovoljiti najbolju međunarodnu praksu i zahtjeve za angažman zainteresiranih strana i javne konzultacije, kao što je specificirano u EBRD okolišnoj i socijalnoj politici iz 2008.

Principi, zahtjevi, metodološki i proceduralni aspekti angažmana zainteresiranih strana za EBRD projekte kategorije A i B detaljno su opisani u PR10 "Objelodanjivanje informacija i angažman zainteresiranih strana". PR10 daje u glavnim crtama sistematski pristup angažmanu zainteresiranih strana koji će klijentima pomoći da osnuju i zadrže tokom vremena konstruktivan odnos sa zainteresiranim stranama, naročito s lokalnom zajednicom na koju projekt utječe (Tablica 1).

Tablica 1. Sažetak PR10 zahtjeva	
Zahtjevi za izvođenje (PR)	Opis
PR-10: Objelodanjivanje informacija i angažman zainteresirani strana	<p>EBRD smatra angažman zainteresiranih strana kao esencijalni dio dobre poslovne prakse i korporativnog građanstva, i kao način poboljšanja kvalitete projekta. Djelotvoran angažman zajednice je središnji dio uspješnog upravljanja rizikom i utjecajem projekta na zajednicu, kao i središnji dio pri postizanju poboljšane koristi za zajednicu.</p> <p><u>Angažman zainteresiranih strana</u> je trajni proces koji uključuje (i) klijentovo javno objavljivanje odgovarajućih informacija da omogući smislene konzultacije sa zainteresiranim stranama, (ii) smislenu komunikaciju s potencijalnim strankama pod utjecajem projekta i (iii) proces politike gdje ljudi mogu davati komentare ili pritužbe. Taj proces trebao bi početi u najranijim fazama planiranja projekta i nastaviti se tijekom trajanja projekta.</p> <p>Ovaj PR daje u glavnim crtama sistematski pristup angažmanu zainteresiranih strana koji će tijekom vremena pomoći klijentu uspostaviti i održati konstruktivan odnos sa zainteresiranim stranama, naročito s lokalnom</p>

Tablica 1. Sažetak PR10 zahtjeva	
Zahtjevi za izvođenje (PR)	Opis
	zajednicom. Proces angažmana zainteresiranih strana je suštinska komponenta procjene, upravljanja i nadgledanja okolišnih i socijalnih pitanja vezanih uz klijentovo ulaganje.

Ukratko, slijedeći sustav angažmana zainteresiranih strana primjenjiv je na projekt HE Ombla predložen od HEP-a.

- *Identifikacija grupa zainteresiranih strana.* Identifikacija zainteresiranih strana, uključujući pripadnike javnosti koji bi mogli biti pod utjecajem izgradnje i rada projekta HE Ombla.
- *Proces angažmana zainteresiranih strana i objelodanjivanje informacija.* Tijekom ove faze HEP treba osigurati da su identificirane zainteresirane strane odgovarajući uključene u okolišna i socijalna pitanja koja bi potencijalno na njih mogla utjecati, kroz proces objelodanjivanja informacija i smislene konzultacije.
- *Smislene konzultacije.* Proces konzultacija bit će temeljen na objelodanjivanju informacija relevantnih za aktivnosti i operacije HE Ombla i HEP-a. Proces konzultacija bit će poduzet na način da je uključiv i kulturno prihvatljiv za sve zainteresirane strane.
- *Žalbeni mehanizam.* Održavanje žalbenog procesa pri čemu javnost i ostale zainteresirane strane mogu izraziti zabrinutost, i koji će biti obrađen brzo i dosljedno.

### 3.0 SAŽETAK PRETHODNIH ANGAŽMANA ZAINTERESIRANIH STRANA

#### 3.1 Javni uvid i konzultacije tijekom procesa EIA

U skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (NN 82/94) i Uredbi o studiji utjecaja na okoliš (NN 82/94), EIA za projekt HE Ombla bio je dan na javni uvid na dvije lokacije tijekom 1999, u gradu Dubrovniku i mjestu Komolac. Tijekom perioda uvida, sve zainteresirane strane pod utjecajem projekta imale su priliku podnijeti prijedloge, komentare i primjedbe na projekt u "Knjizi komentara". Dva sastanka s javnim konzultacijama također su održana kao dio ovog procesa, iako u to vrijeme nisu bila obvezna prema Hrvatskim zakonima.

#### 3.2 Javni uvid i konzultacije tijekom usvajanja Glavnog plana Dubrovnika

U skladu sa Zakonom o prostornom planiranju (NN 30/94, 68/98, 61/100, 32/02 i 100/04) Glavni plan i prostorni plan grada Dubrovnika, koji su sadržavali informacije o planiranom projektu HE Ombla, bili su na uvidu javnosti i održana su javna saslušanja u kolovozu i rujnu 2003.

#### 3.3 Ostale konzultacije

Prilikom ishođenja načelne građevinske dozvole za projekt, u skladu sa zakonom o gradnji (NN 175/03 i 100/04), HEP je dao na uvid idejni projekt 17. prosinca 2007, u prostorijama Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva slijedećim zainteresiranim

stranama: relevantnim odjelima u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvu kulture, Ministarstvu obrane, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Gradu Dubrovniku, Hrvatskim vodama, Vodoopskrbi Dubrovnika, Hrvatskim cestama, Administraciji Dubrovačko-Neretvanske županije, Hrvatskoj agenciji za poštu i elektronske komunikacije i Hrvatskim šumama.

U procesu ishođenja načelne građevinske dozvole za projekt HE Ombla, BiH Ministarstvo vanjske trgovine i Ekonomije podnijelo je određene zahtjeve/uvjete za projekt vezane uz vode Hrvatskom Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, na temelju Ugovora i Odluke potpisanih od obje vlade, prethodno opisanih u poglavlju o zakonskim okvirima. Ovi zahtjevi/uvjeti iz BiH vezani uz vode dodani su na prethodno definirane iz hrvatskih ministarstava i uključeni su kao dio lokacijske dozvole ishođene za projekt. Prema zahtjevima/uvjetima vezanim uz vode, HEP je obavezan osigurati da stanovništvo BiH, osobito oni koji žive u slivu izvora Omble (u općini Trebinje), može koristiti podzemne vode u budućnosti, prvenstveno za vodoopskrbu i navodnjavanje. Od HEP-a se traži da osigura da gradnja HE Ombla neće proizvesti bilo kakav negativan utjecaj vezan uz upravljanje vodama na teritoriju Hrvatske i BiH. HEP je obavezan redovito slati podatke monitoringa nivoa podzemnih voda Hrvatskim vodama i Agenciji za vode u Trebinju (BiH).

U periodu od 1. do 4. ožujka 2011, ekipa konzultanta, angažirana da poduzme procjenu okolišnog i socijalnog priznanja vrijednosti izrade projekta, u pratnji osoblja HEP-a, održala je sastanke s vladinim dužnosnicima i glavnim zainteresiranim stranama u Dubrovniku, da bi skupili podatke o projektu i izradili SEP. Sastanci su uključili Vodovod Dubrovnik (predsjednika uprave i direktora), grad Dubrovnik (gradonačelnik i zamjenik), Dubrovačko-Neretvansku županiju (župan), državni ured u Dubrovačko-Neretvanskoj županiji (ravnatelj i zamjenik), ACI marinu koja radi u zaljevu Rijeke Dubrovačke (direktor), turističku zajednicu Dubrovnika (direktor) i dvoje pojedinaca u vezi s otkupom zemljišta. Također je dogovoren sastanak s predsjednicom nevladine organizacije EKO Ombla, ali je naknadno otkazan od predsjednice koja poslije nije bila dostupna za vrijeme boravka konzultanata u Dubrovniku.

Dodatno, 19. travnja 2011 konzultanti su se susreli s predstavnicima slijedećih ministarstava (uprava) u Zagrebu:

- Ministarstvo zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva - uprava za procjenu okoliša I industrijsko zagađenje;
- Ministarstvo ekonomije, rada I poduzetništva, uprava za energiju;
- Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva I vodnog gospodarstva - uprava za upravljanje vodama I uprava za vodno gospodarstvo I međunarodne projekte;
- Ministarstvo kulture - uprava za zaštitu prirode I uprava za kulturnu baštinu.

Predstavnici ovih institucija izjavili su da ne vjeruju kako će biti problema vezano uz izdavanje dozvola za gradnju i rad HE i dali su dodatne informacije što je uključeno u SEP, tj. razjašnjena uloga određenih zainteresiranih strana.

## 4.0 IDENTIFIKACIJA ZAINTERESIRANIH STRANA I METODE KOMUNIKACIJE

Za definiranje procesa komunikacije u skladu s EBRD PR10, HEP je identificirao nekoliko grupa zainteresiranih strana koje bi mogle biti zainteresirane i/ili pod utjecajem razvoja i primjene projekta HE Ombla. Identificirane zainteresirane strane uključuju unutrašnje zainteresirane strane, kao što su zaposlenici HEP-a i zaposlenici HEP-ovih ugovornih graditelja, kao i vanjske zainteresirane strane, kao što su državna vlast, nevladine organizacije i lokalno stanovništvo. Ostali koji žele biti uključeni na listu mogu kontaktirati HEP i biti uključeni u mailing listu za prosljeđivanje informacija o izvješćima, sastancima ili drugim prilikama za konzultacije. Tablica 2 opisuje program angažmana zainteresiranih strana i komunikacijski proces, osiguravanjem kontakt detalja za pojedine zainteresirane strane, kao i navođenjem metoda komunikacije i određenih medija koji će biti korišteni za obavještanje zainteresiranih strana. Bilo kakvi prijedlozi za poboljšanje predloženih metoda komunikacije ili medija su dobrodošli i mogu se podnijeti preko kontakt informacija na kraju ovog dokumenta.

Tablica 2. Program angažmana zainteresiranih strana za projekt HE Ombla			
Grupa zainteresiranih strana	Broj ljudi	Metoda komunikacije / kanal i kontakt informacije (gdje je primjenjivo)	Predložen medij
<b>Unutarnje zainteresirane strane</b>			
Zaposlenici	13,990	- Interni glasnici - Email listservis - Žalbeni postupak - Oglasne ploče - Sindikalni sastanci	HEP Intranet Web stranice sindikata: <a href="http://www.hephes.hr/">http://www.hephes.hr/</a> <a href="http://www.nsrhep.hr/">http://www.nsrhep.hr/</a> <a href="http://heptehnos.hr/">http://heptehnos.hr/</a> <a href="http://www.ekn.hr/">http://www.ekn.hr/</a>
Privremena gradnja, radnici, podizvođači	300	- Informacije u ugovoru - Oglasne ploče, obuka - Glasnik. - Žalbeni postupak - Kodeks ponašanja	
Sindikati: • Hrvatski elektrogospodarski sindikat – HES • Nezavisni sindikat radnika HEP-a d.d. – NSR HEP • Strukovni sindikat radnika HEP-a TEHNOS • Samostalni sindikat radnika u djelatnosti energetike, kemije i nemetala Hrvatske (EKN), Podružnica Toplinske mreže.	4 sindikata	- Službena prepiska. - Sindikalni glasnik. - Informacija po zahtjevu predstavnicima sindikata	HEP web stranica objelodanjivanje: <a href="http://www.hep.hr">[http://www.hep.hr]</a>
<b>Vanjske zainteresirane strane</b>			
Stanovništvo grada Dubrovnika	oko 50,000	- HEP Proizvodnja do.o., pogon HE Dubrovnik, uredi adresa: Dr Ante Starčevića 7,	Novine: "Dubrovački vjesnik", "Dubrovački list"

Tablica 2. Program angažmana zainteresiranih strana za projekt HE Ombla			
Grupa zainteresiranih strana	Broj ljudi	Metoda komunikacije / kanal i kontakt informacije (gdje je primjenjivo)	Predložen medij
		20000 Dubrovnik Tel: 020 468 613  - Ured za odnose s javnošću, Grad Dubrovnik adresa: Pred Dvorom 1 20000 Dubrovnik Tel: 020 35 18 31	Radio "Dubrovnik"  HEP website objelodanjanje: <a href="http://www.hep.hr">[http://www.hep.hr]</a>  Grad Dubrovnik službena web stranica: <a href="http://www.dubrovnik.hr/">http://www.dubrovnik.hr/</a>
Stanovništvo Komolca i Mokošice, gradske četvrti direktno pod utjecajem zbog otkupa zemljišta	oko 84 vlasnika zemljišta, dvije/tri građevine i 1 posao	- Sastanci / kompenzacije pregovori. - Direktni pozivi telefonom ili isporučeni poštom na svako kućanstvo pod utjecajem.	Ništa
Stanovništvo Komolca, u neposrednoj blizini izvora Ombla, pod utjecajem gradnje	oko 8 kuća	- Otvoreni sastanci, da se prodiskutiraju utjecaji gradnje. - Direktni pozivi telefonom ili isporučeni poštom na svako kućanstvo pod utjecajem.	Ništa
Stanovništvo BiH, općine Trebinje (koji žive u slivu rijeke Omble)	oko 32,000 (općina Trebinje)	- Službena izvješća monitoringa (nivoi podzemne vode) bit će slana Agenciji za vode iz Trebinja, koja redovito obavještava stanovništvo područja o svim pitanjima vezanim uz vodu.	Službena web stranica Agencije za vodu iz Trebinja <a href="http://vodeherc.org">http://vodeherc.org</a>  Medij preko kojeg agencija redovito komunicira s građanima Trebinja (npr. "Glas Trebinja")
<b>Lokalne vlasti i javna poduzeća:</b>			
Vodovod Dubrovnik	nije dostupno	- Radno povezivanje s Vodovodom Dubrovnik u tijeku - Komunikacija preko službenih dopisa i sastanaka - web Vodovoda Dubrovnik: <a href="http://www.vodovod-dubrovnik.hr">http://www.vodovod-dubrovnik.hr</a>	Ništa
Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko Neretvanske županije	nije dostupno	- Radno povezivanje sa zavodom u tijeku - Službena korespondencija preko	Ništa

Tablica 2. Program angažmana zainteresiranih strana za projekt HE Ombla			
Grupa zainteresiranih strana	Broj ljudi	Metoda komunikacije / kanal i kontakt informacije (gdje je primjenjivo)	Predložen medij
		Vodoopskrbe Dubrovnika - web Zavoda za javno zdravstvo: <a href="http://www.zzjzdnz.hr/">http://www.zzjzdnz.hr/</a>	
- Administracija grada Dubrovnika - Administracija Dubrovačko Neretvanske županije	nije dostupno	- Radno povezivanje s vlastima u tijeku - Službena korespondencija - Sastanci	Ništa
<b>Državna vlast:</b>			
- Hrvatske vode - Ministarstvo Zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva - Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva - Ministarstvo kulture	nije dostupno	- Službena izvješća monitoring (nivoi podzemne vode) - Službena korespondencija - Sastanci	Ništa
BiH Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih pitanja	nije dostupno	- Službena korespondencija preko Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva	Ništa
Agencija za vode Trebinja (BiH)	nije dostupno	- Službena izvješća monitoring (nivoi podzemne vode)  Agencija za vode Trebinja Stepe Stepanovića bb 89101 Trebinje, Republika Srpska, BiH Tel: (+387) 59 245 510 email: <a href="mailto:trebinje@vodeherc.org">trebinje@vodeherc.org</a> web: <a href="http://vodeherc.org">http://vodeherc.org</a>	Ništa
<b>Ostale relevantne vanjske zainteresirane strane</b>			
Nevladina organizacija Eko Ombla	nije dostupno	- Sastanci (pozivi na javne konzultantske sastanke) - E-mail adresa [ <a href="mailto:eko-omblici@du.htnet.hr">eko-omblici@du.htnet.hr</a> ]	HEP web stranica objelodanjenje: [ <a href="http://www.hep.hr">http://www.hep.hr</a> ]
Turistička zajednica Dubrovnika	nije dostupno	- Sastanci - E-mail adresa [ <a href="mailto:info@tzdubrovnik.hr">info@tzdubrovnik.hr</a> ]	HEP web stranica objelodanjenje: [ <a href="http://www.hep.hr">http://www.hep.hr</a> ]
Adriatic Croatia International Club	nije dostupno	- Sastanci - E-mail adresa [ <a href="mailto:m.dubrovnik@aci-club.hr">m.dubrovnik@aci-club.hr</a> ]	HEP web stranica objelodanjenje: [ <a href="http://www.hep.hr">http://www.hep.hr</a> ]
Konzervatorski odjel Ministarstva kulture u Dubrovniku	nije dostupno	- Službena korespondencija - Sastanci	Ništa

## 5.0 OBJAVLJANJE INFORMACIJA I PROGRAM ANGAŽMANA ZAINTERESIRANIH STRANA

### Objavljanje informacija o projektu

#### 5.1 *Objavljanje općih informacija*

HEP ima Odjel za odnose s javnošću koji redovito priopćava sve novosti vezane uz operacije HEP-a, kroz nacionalne i lokalne medije, uključujući i državnu Hrvatsku Radio Televiziju (HRT) i tiskovne medije kao "Večernji list", "Jutarnji list", "Slobodna Dalmacija" itd.

Za ljude s pristupom internetu, HEP ima vrlo informativnu web prezentaciju koju koristi za komunikaciju s potrošačima, medijima i ostalim zainteresiranim stranama (<http://www.hep.hr>). Sve vijesti vezane uz kompaniju objavljene su ovdje, uključujući tarife za električnu energiju, grijanje i plin, tvrtkinu unutarnju organizaciju, HEP-ove aktivnosti u cilju zaštite okoliša, socijalnu odgovornost, članstvo u međunarodnim organizacijama, financijska izvješća, EU i Hrvatske zakonske odredbe, obavijesti o javnoj nabavi, prilike za zaposlenje, kao i razne HEP publikacije (magazine, godišnja izvješća, izvješća o okolišu, itd.). Kompanija objavljuje slijedeće materijale na web stranici:

- HEP Vjesnik
- Energija
- Godišnja izvješća, uključujući brigu o okolišu

Vode iz sliva Omble trenutno se koriste i nastavit će se koristiti za vodoopskrbu grada Dubrovnika. Kvaliteta vode redovito se prati u zavodu za javno zdravstvo i građane Dubrovnika odmah se obavještava ako se kvaliteta vode promijeni. Ova praksa nastavit će se za vrijeme izgradnje HE Ombla. Redovita izvješća o kvaliteti vode dostupna su u Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-Neretvanske županije (kontakt informacije dostupne su u prethodnoj tablici).

#### 5.2 *Objavljanje informacija relevantnih za projekt HE Ombla*

Za zadovoljenje okolišnih i socijalnih zahtjeva i standarda izvedbe EBRD i EU, HEP će razviti, objelodaniti za javnost i onda provesti Okolišni i socijalni akcijski plan (ESAP), koji će identificirati mjere ublažavanja za smanjivanje, reduciranje i eliminiranje ili kontrolu potencijalno nepovoljnih utjecaja na okoliš i ljude.

Konačna verzija ESAP-a bit će objavljena na službenoj web stranici HEP-a, a tiskane kopije bit će dostupne na zahtjev u uredima HEP Proizvodnje d.o.o., pogon HE Dubrovnik i u Odjelu za odnose s javnošću grada Dubrovnika (kontakt informacije dostupne su u gornjoj tablici).

Dodatno, HEP će razviti Akcijski plan ponovnog naseljavanja (RAP) koji će koristiti prilikom procesa otkupa zemljišta, koji će biti objavljen ljudima na koje će utjecati u Komolcu i Mokošici, preko pošte ili osobno isporučeno.

Stanovništvo zaljeva Rijeke Dubrovačke i grada Dubrovnika dobivat će povremene informacije (preko lokalnih medija navedenih u gornjoj tablici) i priopćenja koja se odnose

na žalbene postupke vezane uz gradnju, mjere sigurnosti u blizini gradilišta, regulaciju prometa, prilike za zapošljavanje i prilike za pružanje servisnih usluga (catering, smještaj radnika, pranje rublja itd.) i bilo koje informacije identificirane kroz razvoj ESAP-a.

Godišnja izvješća o napretku, uključujući utjecaje na okoliš i socijalne utjecaje, zdravstvene i sigurnosne učinke i primjenu vanjskog žalbenog mehanizma, također će biti objavljena na službenim web stranicama HEP-a, a bit će dostupna na zahtjev i u uredu HEP Proizvodnje u Dubrovniku i u Uredu za odnose s javnošću grada Dubrovnika.

Stanovništvo općine Trebinje, koje živi u slivu izvora Omble, dobivat će povremene informacije o bilo kakvoj značajnoj promjeni u nivoima podzemne vode preko službenih stranica općine Trebinje ili lokalnih medija ("Glas Trebinja") i/ili preko Agencije za vodu u Trebinju, koja će dobivati redovita izvješća monitoringa nivoa podzemnih voda od HEP-a.

### 5.3 Program angažmana zainteresiranih strana

#### *Konzultacije i objava informacija za lokalno stanovništvo*

Javne konzultacije održat će se nakon što budu razvijeni nacrti za Procjenu utjecaja na okoliš i socijalnog utjecaja i Socijalni akcijski plan.

Za vrijeme angažmana javnosti i zainteresiranih strana i konzultacija održanih u ožujku 2011, neke zainteresirane strane izrazile su zabrinutost zbog sigurnosti u vezi s tehničkim karakteristikama projekta, zbog jedinstvene podzemne lokacije HE i njenog projekta. Uz pomoć grada Dubrovnika HEP će organizirati javne prezentacije projekta za stanovništvo koje živi u zaljevu Rijeke Dubrovačke. Mjere ublažavanja koje će biti poduzete da se osigura da nema rizika za vodoopskrbu grada također će biti predstavljene na prezentaciji. Zainteresirani sudionici bit će pozvani na prezentacije preko objava u lokalnim medijima (navedenim u gornjoj tablici).

Oko 8 kuća locirano je u neposrednoj blizini izvora Omble, u selu Komolac. Ove kuće bit će pod najvećim utjecajem za vrijeme gradnje, t.j. povećan promet, prašina i buka, a stanovnici će biti konzultirani od strane HEP-a vezano uz prihvatljive mjere ublažavanja, prije konačne verzije ESAP-a. HEP će organizirati otvorene sastanke i svako kućanstvo bit će pozvano na sastanke direktno telefonom ili preko pošte.

Za potrebe gradnje HE, neka zemljišta u području budućeg gradilišta (oko 5 ha) trebat će otkupiti (potpuni otkup ili privremeni zakup) uglavnom od privatnih vlasnika, za pristupne ceste, kamp graditeljskih radnika skladišta strojeva itd. Pojedincima/obiteljima koji su obuhvaćeni otkupom zemljišta bit će dana kopija Akcijskog plana preseljenja, koji će razviti HEP, u skladu s EBRD PR5 "Otkup zemljišta, nenamjerno preseljenje i ekonomsko premještanje". HEP će organizirati individualne sastanke s pojedincima/kućanstvima na koje će utjecati.

Tijekom gradnje HE, žalbeni postupak vezan uz aktivnost građenja, bit će vođen od HEP-a i izvođača gradnje. HEP će biti odgovoran za rukovanje i obradu žalbi i morat će odgovoriti na žalbu, ako to izvođač ne učini. Stanovništvo zaljeva Rijeke Dubrovačke bit će informirano o kontakt informacijama izvođača prije početka gradnje, preko lokalnih medija i obavijesti na javnom mjestima.

Zaljev Rijeke Dubrovačke trenutno nije značajan za lokalni turizam. To je turističko područje kategorije C, tj. područje s ograničenim turističkim aktivnostima. Postoje planovi za poboljšanje turizma tog područja, kao što je plan proširenja marine (ACI) za mjesta za luksuzne jahte, gradski plan za izgradnju šetnice duž obale rijeke i stvaranje zelenih površina i parkova oko HE nakon izgradnje. Ovi projekti moraju se pravovremeno prezentirati stanovništvu zaljeva, tako da mogu dati svoje komentare i prijedloge i planirati moguće poduzetničke aktivnosti.

#### *Ostale aktivnosti angažmana zainteresiranih strana*

Dogovor između HEP-a, grada Dubrovnika i Vodoopskrbe Dubrovnika postignut je u vezi s izgradnjom promjene u vodoopskrbi, što uključuje postavljanje stanice za pročišćavanje i dodatne linije vodovoda. HEP će snositi troškove izgradnje i opremanja, međutim od vodovoda se očekuje upravljanje i održavanje opreme nakon što bude postavljena. HEP, Vodovod Dubrovnik i grad Dubrovnik trenutno su uključeni u planiranje upravljanja ovim troškovima, kroz formalno osnovanu radnu skupinu.

HEP je obvezan nastaviti daljnju suradnju i komunikaciju s BiH.

Nakon završetka izgradnje HE Ombla, HEP planira započeti razgovore s gradom Dubrovnikom i Dubrovačko-Neretvanskom županijom o poduzimanju mjera restauracije kapelice Marijina navještenja pokraj izvora Omble i u tom procesu usko će surađivati s Konzervatorskim odjelom ministarstva kulture u Dubrovniku.

## 6.0 VREMENSKI SLIJED

Zainteresirane strane i aktivnosti angažmana	Pitanja / dokumenti	Mogući datumi
Tijekom izrade ESAP-a i NTS-a		
Otvoreno za stanovništvo u Komolcu, u neposrednoj blizini izvora Omble (8 kućanstava)	Očekivani utjecaji za vrijeme gradnje i prijedlozi za mjere ublažavanja	Rujan 2011
Stanovništvo Komolca i Mokošice direktno pod utjecajem otkupa zemljišta.	Pojedinačni sastanci / pregovori o kompenzaciji (objaviti sažetak Akcijskog plana preseljenja prije sastanaka) s pojedincima/kućanstvima pod utjecajem.	Rujan - listopad 2011
Javni sastanci (ljudi koji žive u zaljevu Rijeke Dubrovačke i u gradu Dubrovniku). Poziv nevladinim organizacijama (Eko Ombla, Zelena akcija, CEE Bankwatch), ACI marini, Turističkoj zajednici Dubrovnika i ostalima.	Prezentacija tehničkog projekta HE Omble (žarište na pitanjima sigurnosti i upravljanju opskrbom pitke vode). Prezentacija nacrtu ESAP-a, NTS-a i SEP-a radi komentara.	Rujan 2011
Po završetku ESAP/SEP/NTS		
Sve zainteresirane strane.	Objaviti ESAP, SEP i NTS (na	Rujan - studeni

Zainteresirane strane i aktivnosti angažmana	Pitanja / dokumenti	Mogući datumi
	engleskom i hrvatskom) i obavijestiti sve zainteresirane strane preko lokalnih medija. Uključiti odgovore na komentare, prijedloge koji nisu pripojeni dokumentima.	2011
Prije izgradnje		
Izvođači / privremeni radnici	Dogovoriti žalbeni mehanizam vezan uz gradnju i obavijestiti sve zainteresirane strane. Propisi ponašanja za privremene radnike, obuke.	2012
Ljudi koji žive u zaljevu Rijeke Dubrovačke i gradu Dubrovniku.	Informacije o sigurnosnim mjerama Plan regulacije prometa Mogućnosti zaposlenja i pružanja servisnih usluga	2012
Za vrijeme izgradnje i rada		
Javne konzultacije i sastanci po potrebi (određeni u suradnji s EBRD)	Primjena ESAP-a, novi utjecaji, revizija dokumenata, primjena SEP-a, obrada i odgovori na žalbe.	2012-2017
Hrvatske vode i Agencija za vode iz Trebinja	Izvješća monitoringa nivoa podzemnih voda	Nakon 2012
Poslije izgradnje		
Konzervatorski odjel Ministarstva kulture u Dubrovniku	Pokrenuti razgovore s gradom Dubrovnikom i Dubrovačko-Neretvanskom županijom o obnovi kapelice Marijina navješćenja, ishodovanje dozvola	2018
<p><u>Sastanci i suradnja, tijekom životnog vijeka projekta, sa slijedećim vanjskim zainteresiranim stranama:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vodovod Dubrovnik</li> <li>• Uprava grada Dubrovnika</li> <li>• Uprava Dubrovačko Neretvanske županije</li> <li>• Državne uprave (ministarstva)</li> <li>• Hrvatske vode i Agencija za vode iz Trebinja</li> </ul>		

## 7.0 JAVNI ŽALBENI MEHANIZAM

Cilj žalbene procedure je osigurati da svi komentari i pritužbe od bilo koje zainteresirane strane, uključujući lokalnu/regionalnu vlast, stanovništvo obližnjih naselja, zaposlenike HEP-a, osoblje HEP-ovih izvođača i ostale zainteresirane stranke, budu uzeti u obzir i obrađeni na odgovarajući način i na vrijeme. Sve žalbe bit će zaprimljene i odgovorene u razumnom vremenskom roku.

HEP će prihvatiti sve komentare i pritužbe vezane uz projekt. Primjer formulara za komentare i pritužbe prikazan je u Dodatku A. Komentari i pritužbe bit će sažeti i navedeni u Knjizi žalbi/komentara, koja sadrži ime/grupu koja je dala komentar/pritužbu, datum primitka komentara, kratak opis predmeta, informaciju o predloženim aktivnostima za poboljšanje koje treba primijeniti (ako je prikladno) i datum slanja odgovora davatelju komentara/pritužbe. Bilo koja osoba ili organizacija može dati komentare i/ili pritužbe osobno ili poštom, e-mailom ili faksom koristeći kontakt informacije navedene niže u poglavlju 8.

Na sve komentare i pritužbe bit će odgovoreno usmeno ili pismeno, u skladu sa željenom metodom komunikacije navedenom od podnositelja žalbe u Formularu za komentare i pritužbe. Komentari će biti pregledani i uzeti u obzir u pripremi projekta, međutim ako se ne zatraži, na njih neće biti pojedinačno odgovoreno.

Sve žalbe bit će zabilježene i priznate unutar 5 dana, a odgovorene unutar 20 radnih dana. HEP će voditi evidenciju žalbi i izvještavati o njihovom rješavanju, kao dijelom godišnjeg izvješća o napredovanju projekta, što će biti dostupno na web stranicama HEP-a, a na zahtjev i u uredima HEP Proizvodnje u Dubrovniku i Odjelu za odnose s javnošću grada Dubrovnika.

Komentari i pritužbe vezani uz projekt mogu se podnijeti pismeno na slijedeće načine:

- elektronskim formularom na web stranicama HEP-a:  
<http://www.hep.hr/hep/kontakti.aspx>
- email: [ombla@hep.hr](mailto:ombla@hep.hr)
- poštom ili osobno dostavljeno na (pogledati priloženi primjer formulara za žalbu):
  - HEP, adresa: Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb
  - HEP Proizvodnja d.o.o., Pogon HE Dubrovnik, adresa: Dr Ante Starčevića 7, 20000 Dubrovnik
- telefonski:
  - HEP, tel: 01 63 22 111
  - HEP Proizvodnja d.o.o., Pogon HE Dubrovnik, tel. 020 468 613

Pojedinci koji podnesu komentare ili žalbe imaju pravo zatražiti povjerljivost osobnih podataka.

Za vrijeme izgradnje HE, žalbe vezane uz aktivnost gradnje bit će obrađivane od strane HEP-a i izvođača. Stanovništvo zaljeva Rijeke Dubrovačke bit će obaviješteno o kontakt informacijama izvođača prije početka gradnje, preko lokalnih medija (navedenih u tablici gore) i objava na javnim mjestima.

Poseban žalbeni mehanizam na raspolaganju je radnicima, kako zaposlenicima HEP-a, tako i zaposlenicima izvođača.

## 8.0 ULOGE I ODGOVORNOSTI

Osoba za vezu sa zainteresiranim stranama u HEP-u *Gosp. Tomislav Paviša* imat će općenito odgovornost za obavljanje procesa konzultacija i objave informacija, uključujući organizaciju procesa konzultiranja, komunikaciju s identificiranim grupama zainteresiranih strana, prikupljanje i obradu komentara/pritužbi i odgovaranja na takve komentare i pritužbe. Ovisno o prirodi komentara/pritužbi, neki od njih bit će proslijeđeni prikladnoj osobi u kompaniji radi odgovora.

Ime i titula osobe	Pripadnost
<i>Gosp. Tomislav Paviša, osoba za vezu u HEP-u</i>	<i>Tvrtka: HEP Proizvodnja d.o.o., Pogon HE Dubrovnik Adresa: Dr. Ante Starčevića 7, 20000 Dubrovnik Telefon: 020 468 613 E-mail adresa: <a href="mailto:ombla@hep.hr">ombla@hep.hr</a></i>

# DODATAK A

## Primjer Formulara za komentare i pritužbe

FORMULAR ZA KOMENTARE, PRITUŽBE I IZVJEŠĆA POJEDINACA

Redni broj:	
Puno ime	
Kontakt informacije i željeni način komunikacije	<input type="checkbox"/> Poštom: Molimo upišite adresu: _____ _____ _____
Molimo označite kako želite biti kontaktirani (pošta, telefon, e-mail).	<input type="checkbox"/> Telefonski: _____ <input type="checkbox"/> E-mail _____
Opis incidenta ili žalbe: Što se dogodilo? Gdje se dogodilo? Komu se dogodilo? Što je rezultat problema? Izvor i trajanje problema?	
Datum incidenta/žalbe	<input type="checkbox"/> Jednokratni incident/žalba (datum _____) <input type="checkbox"/> Dogodilo se više puta (koliko puta? _____) <input type="checkbox"/> U tijeku (problem se javlja sada)
Kako biste željeli riješiti problem?	

Potpis: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_\_\_

Molimo vratiti formular: Gosp. Tomislav Paviša, osoba za vezu U HEP-u, HEP Proizvodnja d.o.o., Pogon HE Dubrovnik

Adresa: Dr. Ante Starčevića 7, 20000 Dubrovnik      Tel.: 020 468 613

or E-mail: [ombla@hep.hr](mailto:ombla@hep.hr)